

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

8 februarie 2024*

„Recurs – Politică economică și monetară – Supraveghere prudențială a instituțiilor de credit – Atribuțiile Băncii Centrale Europene (BCE) – Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 – Articolul 6 alineatul (5) litera (b) – Supraveghere a unei instituții de credit direct de către BCE – Condiții – Acțiune în anulare – Inadmisibilitate – Reprezentare a unei părți – Mandat acordat avocatului – Reprezentant mandatat în mod nelegal”

În cauza C-750/21 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 6 decembrie 2021,

Pilatus Bank plc, cu sediul în Ta'Xbiex (Malta), reprezentată de O. Behrends, Rechtsanwalt,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind

Banca Centrală Europeană (BCE), reprezentată de E. Koupepidou, M. Puidokas și E. Yoo, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, domnii F. Biltgen, N. Wahl (raportor) și J. Passer și doamna M. L. Arastey Sahún, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 25 mai 2023,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Pilatus Bank plc solicită anularea Ordonanței Tribunalului Uniunii Europene din 24 septembrie 2021, Pilatus Bank/BCE (T-139/19, denumită în continuare „ordonanța atacată”, EU:T:2021:623), în sensul că acesta a respins ca vădit nefondată acțiunea sa având ca obiect anularea deciziei Băncii Centrale Europene (BCE) din 21 decembrie 2018 prin care aceasta i-a indicat, prin e-mail, că nu mai era competentă să îi asigure supravegherea directă și să ia măsuri în privința sa (denumit în continuare „e-mailul în litigiu”).

Cadrul juridic

Regulamentul (UE) nr. 1024/2013

- 2 Articolul 1 din Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 al Consiliului din 15 octombrie 2013 de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit (JO 2013, L 287, p. 63), intitulat „Obiect și domeniu de aplicare”, prevede:

„Prezentul regulament conferă Băncii Centrale Europene atribuții specifice privind politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, pentru a contribui la siguranța și soliditatea instituțiilor de credit și la stabilitatea sistemului financiar din Uniune și din fiecare stat membru, ținând seama pe deplin și în mod corespunzător de unitatea și integritatea pieței interne, pe baza tratamentului egal al instituțiilor de credit în vederea prevenirii arbitrajului de reglementare.

[...]

- 3 Articolul 2 punctele 2 și 3 din acest regulament, intitulat „Definiții”, are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

[...]

2. «autoritate națională competentă» înseamnă o autoritate națională competentă desemnată de către un stat membru participant, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții [și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (JO 2013, L 176, p. 1)] și cu Directiva 2013/36/UE [cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (JO 2013, L 176, p. 338)];

3. «instituție de credit» înseamnă o instituție de credit în sensul definiției de la articolul 4 alineatul (1) punctul 1 din [Regulamentul nr. 575/2013].

- 4 Articolul 4 din regulamentul menționat definește atribuțiile conferite BCE și prevede la alineatul (1) litera (a) și la alineatul (3) primul paragraf:

„(1) În cadrul articolului 6 și în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol, BCE deține competența exclusivă să exercite, în scopuri de supraveghere prudențială, următoarele atribuții în legătură cu toate instituțiile de credit cu sediile în statele membre participante:

(a) autorizarea și retragerea autorizațiilor instituțiilor de credit, sub rezerva articolului 14;

[...]

(3) În scopul îndeplinirii atribuțiilor care îi sunt conferite în temeiul prezentului regulament și în vederea realizării obiectivului de a asigura standarde ridicate de supraveghere, BCE aplică integral dreptul relevant al Uniunii și, în cazul în care acesta cuprinde directive, legislația națională care transpune respectivele directive. În cazul în care legislația relevantă a Uniunii constă în regulamente și acolo unde, în prezent, respectivele regulamente acordă în mod explicit opțiuni pentru statele membre, BCE aplică și legislația națională de exercitare a acestor opțiuni.”

- 5 Articolul 6 din același regulament, intitulat „Cooperarea în cadrul [Mecanismului unic de supraveghere (MUS)]”, prevede:

„(1) BCE își îndeplinește atribuțiile în cadrul unui mecanism unic de supraveghere compus din BCE și autoritățile naționale competente. BCE este responsabilă de funcționarea eficace și coerentă a MUS.

(2) Atât BCE, cât și autoritățile naționale competente sunt supuse obligației de a coopera cu bună-credință, precum și obligației de a face schimb de informații.

Fără a aduce atingere competenței BCE de a primi direct sau de a avea acces direct la informațiile raportate în mod continuu de către instituțiile de credit, autoritățile naționale competente furnizează BCE, în special, toate informațiile necesare în scopul de a îndeplini atribuțiile conferite BCE în temeiul prezentului regulament.

(3) Dacă este cazul și fără a aduce atingere responsabilității și răspunderii BCE pentru atribuțiile care îi sunt conferite prin prezentul regulament, autoritățile naționale competente sunt responsabile să sprijine BCE, în condițiile stabilite în cadrul menționat la alineatul (7) din prezentul articol, în ceea ce privește pregătirea și punerea în aplicare a oricăror acte referitoare la atribuțiile prevăzute la articolul 4 privind toate instituțiile de credit, inclusiv să acorde sprijin în activitățile de verificare. În îndeplinirea atribuțiilor menționate la articolul 4, acestea urmează instrucțiunile furnizate de BCE.

(4) În ceea ce privește atribuțiile stabilite la articolul 4, cu excepția alineatului (1) literele (a) și (c), BCE are responsabilitățile prevăzute la alineatul (5) din prezentul articol, iar autoritățile naționale competente au responsabilitățile prevăzute la alineatul (6) din prezentul articol, în cadrul stabilit la alineatul (7) din prezentul articol și conform procedurilor prevăzute la alineatul (7) din

prezentul articol, în legătură cu supravegherea următoarelor instituții de credit, societăți financiare holding sau societăți financiare holding mixte sau sucursale, cu sediul în state membre participante, care aparțin instituțiilor de credit cu sediul în state membre neparticipante:

– cele care sunt mai puțin semnificative la nivel consolidat, la cel mai înalt nivel de consolidare din statele membre participante, sau individual în cazul specific al sucursalelor cu sediul în state membre participante, care aparțin instituțiilor de credit cu sediul în state membre neparticipante. Caracterul semnificativ se evaluează pe baza următoarelor criterii:

- (i) dimensiune;
- (ii) importanța pentru economia Uniunii sau a oricărui stat membru participant;
- (iii) importanța activităților transfrontaliere.

În legătură cu primul paragraf de mai sus, o instituție de credit sau o societate financiară holding sau o societate financiară holding mixtă nu sunt considerate mai puțin semnificative, în afara cazului în care acest lucru este justificat de circumstanțe speciale care urmează a fi specificate în metodologie, dacă este îndeplinită oricare dintre următoarele condiții:

- (i) valoarea totală a activelor sale depășește 30 de miliarde de euro;
- (ii) raportul dintre totalul activelor sale și [produsul intern brut (PIB)] al statului membru participant în care își are sediul depășește 20 %, cu excepția cazului în care valoarea totală a activelor sale nu depășește 5 miliarde de euro;
- (iii) ca urmare a unei notificări din partea autorității naționale competente conform căreia aceasta consideră că o astfel de instituție are o relevanță semnificativă pentru economia internă, BCE ia o decizie de confirmare a caracterului semnificativ ca urmare a unei evaluări cuprinzătoare efectuate de către BCE asupra respectivei instituții de credit, inclusiv o evaluare a bilanțului acesteia.

BCE poate de asemenea, din proprie inițiativă, să considere că o anumită instituție are o relevanță semnificativă în cazul în care are filiale bancare cu sediul în mai mult de un stat membru participant, iar activele sau pasivele sale transfrontaliere reprezintă o parte semnificativă din totalul activelor sau pasivelor sale sub rezerva condițiilor prevăzute de metodologie.

Cele pentru care a fost solicitată sau primită asistență financiară publică din partea [Fondului european de stabilitate financiară (EFSF)] sau a [Mecanismului european de stabilitate (MES)] nu vor fi considerate mai puțin semnificative.

În pofida paragrafelor precedente, BCE îndeplinește atribuțiile care îi sunt conferite prin prezentul regulament cu privire la cele mai importante trei instituții de credit din fiecare stat membru participant, cu excepția cazurilor care se justifică prin circumstanțe specifice.

(5) În ceea ce privește instituțiile de credit menționate la alineatul (4) și în condițiile prevăzute la alineatul (7):

- (a) BCE emite regulamente, orientări sau instrucțiuni de ordin general pentru autoritățile naționale competente, în conformitate cu care autoritățile naționale competente desfășoară atribuțiile prevăzute la articolul 4, cu excepția literelor (a) și (c) de la alineatul (1), și adoptă decizii în materie de supraveghere.

Astfel de instrucțiuni se pot referi la competențele specifice de la articolul 16 alineatul (2) pentru grupuri sau categorii de instituții de credit, în scopul de a asigura consecvența rezultatelor supravegherii în cadrul MUS;

- (b) atunci când este necesar pentru a asigura aplicarea consecventă a unor standarde înalte de supraveghere, BCE poate, în orice moment și din inițiativă proprie, după consultarea autorităților naționale competente sau la solicitarea unei autorități naționale competente, să decidă să exercite în mod direct toate competențele relevante în legătură cu una sau mai multe instituții de credit menționate la alineatul (4), inclusiv în cazul în care s-a solicitat sau s-a beneficiat indirect de asistență financiară din partea EFSF sau MES;
- (c) BCE monitorizează funcționarea sistemului, pe baza responsabilităților și procedurilor stabilite la prezentul articol și în special la alineatul (7) litera (c);
- (d) BCE poate oricând să facă uz de prerogativele menționate la articolele 10-13;
- (e) de asemenea, BCE poate solicita, în mod ad-hoc sau permanent, informații din partea autorităților naționale competente, cu privire la îndeplinirea atribuțiilor desfășurate de către acestea în temeiul prezentului articol.

(6) Fără a aduce atingere alineatului (5) din prezentul articol, autoritățile naționale competente exercită și sunt responsabile de atribuțiile menționate la articolul 4 alineatul (1) literele (b), (d)-g) și (i) și de adoptarea tuturor deciziilor relevante în materie de supraveghere, în legătură cu instituțiile de credit menționate la alineatul (4) primul paragraf din prezentul articol, în cadrul și conform procedurilor prevăzute la alineatul (7) din prezentul articol.

Fără a aduce atingere articolelor 10-13, autoritățile naționale competente și autoritățile naționale desemnate mențin competențele, în conformitate cu dreptul național, de a obține informații din partea instituțiilor de credit, a societăților financiare holding, a societăților financiare holding mixte și a entităților incluse în situația financiară consolidată a unei instituții de credit și de a desfășura verificări la fața locului la sediul respectivelor instituții de credit, societăți financiare holding, societăți financiare holding mixte și entități. Autoritățile naționale competente informează BCE, în conformitate cu cadrul stabilit la alineatul (7) din prezentul articol, cu privire la măsurile adoptate în temeiul prezentului alineat și coordonează îndeaproape măsurile respective cu BCE.

Autoritățile naționale competente raportează către BCE în mod periodic cu privire la îndeplinirea activităților desfășurate în temeiul prezentului articol.

[...]

(8) Ori de câte ori BCE este asistată de autoritățile naționale competente sau autoritățile naționale desemnate în scopul exercitării atribuțiilor care îi sunt conferite în temeiul prezentului regulament, BCE și autoritățile naționale competente se conformează dispozițiilor din actele relevante ale Uniunii, în legătură cu alocarea responsabilităților și cu cooperarea dintre autoritățile competente din diverse state membre.”

Regulamentul nr. 575/2013

- 6 Articolul 4 alineatul (1) punctul 1 din Regulamentul nr. 575/2013, în versiunea aplicabilă litigiului care a dat naștere recursului, avea următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «instituție de credit» înseamnă o întreprindere a cărei activitate constă în atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și în acordarea de credite în cont propriu”.

Istoricul litigiului

- 7 Pilatus Bank este o instituție de credit cu sediul în Malta. În calitate de instituție de credit „mai puțin semnificativă”, în sensul articolului 6 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1024/2013, recurenta făcea obiectul supravegherii directe a Malta Financial Services Authority (Autoritatea pentru Servicii Financiare din Malta) (denumită în continuare „MFSA”), „autoritate națională competentă” în sensul articolului 2 alineatul (2) din acest regulament.
- 8 Domnul Ali Sadr Hasheminejad, acționar al recurenteii care deține în mod indirect 100 % din capitalul său și din drepturile de vot, a fost arestat în Statele Unite, fiind acuzat de șase infracțiuni legate de presupusa sa participare la un sistem prin care circa 115 milioane de dolari americani (USD) (aproximativ 108 milioane de euro) plătite pentru a finanța un proiect imobiliar în Venezuela ar fi fost deturnate în favoarea unor persoane și întreprinderi iraniene.
- 9 În urma inculpării domnului Sadr Hasheminejad în Statele Unite, recurenta a primit solicitări de retrageri de depozite în cuantum total de 51,4 milioane de euro, respectiv aproximativ 40 % din depozitele care figurau în bilanțul său.
- 10 În acest context, MFSA a adoptat trei directive cu privire la recurentă.
- 11 La 21 martie 2018, aceasta a adoptat, pe de o parte, o directivă referitoare la retragerea sau la suspendarea drepturilor de vot, prin care a dispus printre altele ca domnul Sadr Hasheminejad să fie demis din funcția sa de director al recurenteii cu efect imediat, precum și din toate celelalte funcții decizionale în cadrul acesteia, ca exercitarea drepturilor sale de vot să fie suspendată și ca acesta să se abțină de la orice reprezentare juridică sau în justiție a acestei recurente și, pe de altă parte, o directivă referitoare la moratoriu, prin care a obligat recurenta menționată să nu autorizeze nicio tranzacție bancară, în special retragerile și depozitele acționarilor săi și ale membrilor consiliului său de administrație.
- 12 La 22 martie 2018, MFSA a adoptat o directivă referitoare la numirea unei persoane competente, având ca mandat, potrivit termenilor acestei desemnări, „asumarea tuturor competențelor, funcțiilor și obligațiilor băncii față de toate bunurile, indiferent dacă sunt exercitate de bancă

prin adunarea generală sau prin consiliul de administrație ori de către orice altă persoană, inclusiv reprezentarea legală și judiciară a băncii, cu excluderea băncii și a oricărei alte persoane” (denumită în continuare „persoana competentă”).

- 13 La 29 iunie 2018, MFSA a propus BCE să retragă recurenteii autorizația privind inițierea activității unei instituții de credit în temeiul articolului 14 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1024/2013.
- 14 În cursul procedurii administrative de retragere a autorizației, consiliul de administrație al recurenteii a mandatat un avocat care a intrat în contact cu BCE.
- 15 În acest cadru, recurenta, prin intermediul avocatului mandatat de consiliul său de administrație, a afirmat, în corespondența cu BCE, că persoana competentă a informat acest avocat, în esență, că nu ar autoriza plata onorariilor sale din fondurile băncii pe care aceasta era însărcinată să le administreze.
- 16 Recurenta a arătat de asemenea că a solicitat MFSA, fără a primi un răspuns, să dea instrucțiuni persoanei competente să autorizeze utilizarea fondurilor băncii pentru plata onorariilor avocatului menționat.
- 17 Printr-o decizie din 2 noiembrie 2018, BCE a retras autorizația recurenteii în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (a) și al articolului 14 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1024/2013.
- 18 În acest context, recurenta a solicitat BCE, prin două e-mailuri din 13 noiembrie și din 20 decembrie 2018, să îi asigure supravegherea directă în temeiul Regulamentului nr. 1024/2013 și să dea persoanei competente instrucțiuni pentru a aproba plata din fondurile băncii a onorariilor avocatului mandatat de consiliul său de administrație.
- 19 În e-mailul în litigiu, BCE a răspuns după cum urmează:

„Ne referim la e-mailul dumneavoastră trimis BCE la 13 noiembrie 2018 în care solicitați BCE să asigure supravegherea directă a [recurenteii] și să comenteze «evenimentele de vineri, 2 noiembrie 2018», precum și la e-mailul dumneavoastră din 20 decembrie 2018 în care repetați solicitarea ca BCE să asigure supravegherea directă a [recurenteii]. Vă rugăm să observați totuși că atribuțiile de supraveghere ale BCE în temeiul Regulamentului [nr. 1024/2013] sunt limitate la instituțiile de credit (a se vedea articolul 1 [primul paragraf] din regulamentul menționat). Întrucât autorizația [recurenteii] în calitate de instituție de credit a fost retrasă cu efect de la 5 noiembrie 2018, BCE nu mai este competentă să ia măsuri față de [recurentă].”

Acțiunea în fața Tribunalului și ordonanța atacată

- 20 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 4 martie 2019, recurenta, prin intermediul avocatului mandatat de consiliul său de administrație, a introdus o acțiune în anulare împotriva e-mailului în litigiu.
- 21 Prin ordonanța atacată, adoptată în temeiul articolului 126 din regulamentul său de procedură, Tribunalul, fără a se pronunța cu privire la excepția de inadmisibilitate a acțiunii invocată de BCE, a respins-o ca vădit nefondată.

Procedura în fața Curții și concluziile părților în recurs

- 22 Prin înscrisul depus la grefa Curții la 6 decembrie 2021, recurenta, prin intermediul aceluiași avocat ca în primă instanță, a introdus prezentul recurs.
- 23 Prin intermediul acestui recurs, ea solicită Curții:
- anularea ordonanței atacate;
 - declararea nulității e-mailului în litigiu în temeiul articolului 264 TFUE;
 - în măsura în care Curtea de Justiție nu este în măsură să ia o decizie pe fond, trimiterea cauzei la Tribunal pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la acțiunea în anulare și
 - obligarea BCE la plata tuturor cheltuielilor de judecată.
- 24 BCE solicită Curții:
- respingerea recursului, în parte ca inadmisibil, în parte ca nefondat;
 - cu titlu subsidiar, respingerea în totalitate a recursului ca nefondat și
 - în orice caz, obligarea recurente la plata tuturor cheltuielilor de judecată.

Cu privire la cererea de redeschidere a procedurii orale

- 25 Prin înscrisul depus la grefa Curții la 27 iunie 2023, BCE a solicitat să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 26 În susținerea cererii sale, BCE arată că intenționează să prezinte noi elemente de fapt care, în lumina evenimentelor recente, și anume concluziile doamnei avocate generale din 25 mai 2023, sunt de natură să constituie un element decisiv pentru decizia Curții. Din concluzii ar rezulta că doamna avocată generală consideră că directivele referitoare la recurentă adoptate de MFSA în martie 2018 sunt „acte pregătitoare” în cadrul procedurii administrative compuse din mai multe etape care a condus la adoptarea de către BCE a deciziei de retragere a autorizației și că neregulile din aceste directive sunt, prin urmare, imputabile BCE și „contaminează” decizia de retragere a autorizației adoptată de aceasta din urmă. BCE prezintă elemente de fapt pentru a arăta că directivele menționate au fost contestate în fața instanțelor malteze.
- 27 În această privință, trebuie amintit, pe de o parte, că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al Curții nu prevăd posibilitatea ca persoanele interesate menționate la articolul 23 din acest statut să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 9 iunie 2022, Préfet du Gers și Institut national de la statistique et des études économiques, C-673/20, EU:C:2022:449, punctul 40 și jurisprudența citată).
- 28 Pe de altă parte, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția

sa. Prin urmare, nu este vorba despre un aviz destinat judecătorilor sau părților care ar emana de la o autoritate exterioară Curții, ci despre opinia individuală, motivată și exprimată public, a unui membru al instituției înseși. În aceste condiții, concluziile avocatului general nu pot fi puse în discuția părților. De altfel, nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei persoane interesate față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care acesta le examinează în cadrul lor, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea procedurii orale (Hotărârea din 9 iunie 2022, Préfet du Gers și Institut national de la statistique et des études économiques, C-673/20, EU:C:2022:449, punctul 41 și jurisprudența citată).

- 29 Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul său de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții.
- 30 În speță însă, Curtea consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a statua și că elementele invocate de BCE în susținerea cererii sale de redeschidere a fazei orale a procedurii nu constituie fapte noi de natură să poată exercita o influență asupra deciziei pe care este astfel chemată să o pronunțe.
- 31 În aceste condiții, Curtea consideră, după ascultarea avocatei generale, că nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recurs

- 32 De la bun început, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, orice împrejurare legată de admisibilitatea acțiunii în anulare introduse în fața Tribunalului poate constitui un motiv de ordine publică pe care Curtea, sesizată în cadrul unui recurs, este obligată să îl invoce din oficiu (Hotărârea din 23 aprilie 2009, Sahlstedt și alții/Comisia, C-362/06 P, EU:C:2009:243, punctele 21-23, și Hotărârea din 6 iulie 2023, Julien/Consiliul, C-285/22 P, EU:C:2023:551, punctul 45, precum și jurisprudența citată).
- 33 În temeiul articolului 19 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în conformitate cu articolul 53 primul paragraf din acest statut, pentru a putea exercita acțiunea în fața instanțelor Uniunii, persoanele juridice, precum recurenta, trebuie să fie reprezentate de un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4).
- 34 Astfel, reprezentarea unei persoane juridice de către un avocat și, în special, problema legalității mandatului dat unui avocat pentru introducerea unei acțiuni în fața Tribunalului figurează printre considerațiile de ordine publică pe care Curtea, sesizată în cazul unui recurs, este obligată să le invoce din oficiu.
- 35 În ceea ce privește mandatul conferit unui avocat de astfel de persoane, articolul 51 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede că, atunci când partea pe care o reprezintă este o persoană juridică de drept privat, avocații au obligația să depună la grefă un mandat eliberat de aceasta din urmă. Spre deosebire de versiunea acestui regulament aplicabilă

înainte de 1 iulie 2015, dispoziția menționată nu prevede obligația unei asemenea persoane de a face dovada că mandatul încredințat avocatului său a fost emis în mod legal de către un reprezentant autorizat în acest scop.

- 36 Totuși, Curtea a statuat deja că împrejurarea că acest articol 51 alineatul (3) nu prevede obligația respectivă nu scutește Tribunalul de sarcina de a verifica legalitatea mandatului vizat în caz de contestare. Astfel, faptul că, în stadiul depunerii acțiunii, un reclamant nu trebuie să prezinte această dovadă nu afectează obligația acestei părți de a fi mandatat în mod legal avocatul său pentru a putea acționa în justiție. Simplificarea cerințelor de probă la momentul depunerii unei acțiuni nu are incidență asupra condiției de fond potrivit căreia reclamații trebuie să fie reprezentate în mod corespunzător de avocații lor. Astfel, în cazul contestării legalității mandatului conferit de o parte avocatului său, această parte trebuie să demonstreze legalitatea mandatului respectiv (Hotărârea din 21 septembrie 2023, China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products și alții/Comisia, C-478/21 P, EU:C:2023:685, punctul 93 și jurisprudența citată).
- 37 Tribunalul este de asemenea obligat să verifice din oficiu legalitatea mandatului în discuție, printre altele faptul că mandatul a fost acordat în mod legal de un reprezentant al persoanei juridice în discuție, competent în acest sens, atunci când un astfel de mandat este vădit nelegal sau în prezența unor elemente care ar putea să pună în mod serios la îndoială legalitatea unui astfel de mandat.
- 38 Or, în speță, mai multe împrejurări ar fi trebuit să determine Tribunalul să pună în mod serios la îndoială legalitatea mandatului avocatului recurente.
- 39 Astfel, în primul rând, împrejurările de fapt care au determinat introducerea acțiunii în fața Tribunalului și termenii mandatului de reprezentare dat de consiliul de administrație al recurente avocatului care a introdus această acțiune erau de natură să pună în mod serios în discuție legalitatea acestui mandat.
- 40 Astfel, numirea persoanei competente de către MFSA și faptul că această persoană competentă avea printre altele funcția de a asuma „reprezentarea legală și judiciară a băncii, cu excluderea băncii și a oricărei alte persoane” erau de natură să dea naștere la îndoieli serioase cu privire la capacitatea consiliului de administrație al recurente de a o angaja într-o acțiune în justiție și de a mandata un avocat în acest sens.
- 41 Termenii mandatului de reprezentare dat avocatului erau de asemenea de natură să întărească astfel de îndoieli. Astfel, membrii consiliului de administrație ai recurente au amintit, în acest mandat, că MFSA a numit persoana competentă la 22 martie 2018 și că i-a atribuit anumite competențe și au precizat că „tribunalele competente vor trebui să determine care sunt persoanele autorizate să reprezinte [recurenta] în contextul în cauză. Membrii consiliului de administrație nu își asumă nicio responsabilitate personală”. Aceste mențiuni arată că înșiși semnarii mandatului aveau îndoieli cu privire la capacitatea lor de a acorda un astfel de mandat și constituie o invitație clară și explicită la verificarea faptului că dispuneau efectiv de această capacitate.
- 42 În al doilea rând, acțiunea în fața Tribunalului avea ca obiect anularea deciziei BCE de respingere a cererilor recurente prin care ea solicita ca BCE să îi asigure supravegherea directă și să adopte diverse măsuri în privința sa, dispunând printre altele în sarcina persoanei competente să autorizeze plata onorariilor avocatului mandatat de consiliul său de administrație.

- 43 Astfel de cereri adresate BCE de către recurentă erau de asemenea de natură să pună în mod serios la îndoială legalitatea mandatului de reprezentare al avocatului recurente în procedura în fața Tribunalului. Astfel, împrejurarea că onorariile avocatului recurente nu puteau fi plătite era de natură să indice că organul care îl mandatase nu era competent să efectueze această plată și că nu era competent să o angajeze într-o acțiune în instanță și să mandateze un avocat în acest scop.
- 44 În al treilea rând, în fața Tribunalului, recurenta a susținut în mod explicit că e-mailul în litigiu o priva de posibilitatea de a beneficia de o reprezentare efectivă.
- 45 În aceste condiții, independent de meritele pe fond ale acestui argument, Tribunalul trebuia să solicite din oficiu dovada faptului că avocatul care reprezenta recurenta a fost mandatat în mod legal și că mandatul a fost acordat de un reprezentant calificat în acest scop.
- 46 Din considerațiile care precedă rezultă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că nu a efectuat din oficiu verificarea legalității mandatului conferit de consiliul de administrație al recurente avocatului său.
- 47 O astfel de eroare vădită trebuie să determine anularea ordonanței atacate fără să fie necesară pronunțarea cu privire la motivele invocate de recurentă.
- 48 Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care anulează decizia Tribunalului, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată.
- 49 Această situație se regăsește în prezenta cauză. Astfel, întrucât părțile au fost invitate de Curte să ia poziție cu privire la admisibilitatea acțiunii în fața Tribunalului și, în special, cu privire la legalitatea mandatului de reprezentare acordat de consiliul de administrație al recurente, Curtea dispune de toate elementele necesare pentru a statua cu privire la admisibilitatea acțiunii.
- 50 Recurenta a susținut, întemeindu-se pe hotărârea Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) [Curtea de Apel (competență inferioară), Malta] din 5 noiembrie 2018 în cauza nr. 6/2017 (*Heikki Niemelä și alții/Maltese financial services authority*), că, în pofida numirii persoanei competente, consiliul său de administrație încă avea competența de a o reprezenta în justiție și, în acest scop, de a acorda un mandat unui avocat.
- 51 Astfel, desemnarea persoanei competente ar avea ca efect numai încredințarea activelor și a gestiunii activităților băncii acestei persoane, fără a-i conferi însă capacitatea de a reprezenta această bancă într-o procedură judiciară care are ca obiect contestarea unor decizii obligatorii pentru bancă. În această privință, ar fi irelevant că astfel de decizii ar putea de asemenea să afecteze activele și activitățile a căror gestiune ține de persoana competentă.
- 52 Recurenta a subliniat de asemenea că Hotărârea din 5 noiembrie 2019, BCE și alții/Trasta Komerbanka și alții (C-663/17 P, C-665/17 P și C-669/17 P, denumită în continuare „Hotărârea Trasta Komerbanka”, EU:C:2019:923), și concluziile doamnei avocate generale referitoare la această hotărâre confirmă faptul că problema reprezentării este determinată în principal de dreptul național și că constatarea Tribunalului în această privință este obligatorie, cu excepția cazului în care o parte demonstrează că aceasta constituie o denaturare a faptelor. Or, potrivit dreptului maltez, reprezentarea băncii nu ar ține de atribuțiile persoanei competente, chiar dacă ea este însărcinată cu activitățile băncii sau cu activele sale.

- 53 BCE a arătat că reprezentarea unei persoane juridice constituite în societate este reglementată de *lex incorporationis* și că, în speță, dreptul maltez, astfel cum este interpretat de hotărârea Qortital-Appell (Kompetenza Inferjuri) [Curtea de Apel (competență inferioară)] din 5 noiembrie 2018 în cauza nr. 6/2017 (*Heikki Niemelä și alții/Maltese financial services authority*), limitează puterea persoanei competente de a reprezenta recurenta la împrejurări specifice vizate de dreptul național în temeiul căruia a fost numită, printre altele în ceea ce privește aspectele referitoare la active și gestiunea activităților, și păstrează, din acest motiv, drepturi reziduale ale consiliului de administrație.
- 54 Aceasta observă de asemenea că mandatul acordat de consiliul de administrație al recurente nu acoperea decât reprezentarea pentru aspecte legate de reglementare, fără a menționa în mod explicit reprezentarea în justiție.
- 55 În această privință, după cum a arătat Curtea deja la punctul 33 din prezenta hotărâre, în temeiul articolului 19 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului în conformitate cu articolul 53 primul paragraf din acest statut, pentru a putea exercita acțiunea în fața instanțelor Uniunii, persoanele juridice, precum recurenta, trebuie să fie reprezentate de un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European.
- 56 Ținând seama de această necesitate ca persoanele juridice să fie reprezentate de un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European, admisibilitatea unei acțiuni în anulare introduse de o astfel de persoană și întemeiate pe articolul 263 TFUE este subordonată dovezii că persoana în cauză a luat într-adevăr decizia de a introduce acțiunea și că avocații care pretind că o reprezintă au fost efectiv mandatați în acest scop (a se vedea în acest sens Hotărârea Trasta Komerbanka, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 57 Tocmai pentru a se asigura că aceasta este situația, articolul 51 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului impune avocaților, atunci când partea pe care o reprezintă este o persoană juridică de drept privat, să depună la grefa Tribunalului un mandat eliberat de această parte, lipsa depunerii acestui mandat putând determina, în conformitate cu alineatul (4) al acestui articol, inadmisibilitatea cererii introductive pentru neîndeplinirea condițiilor de formă (Hotărârea Trasta Komerbanka, punctul 57).
- 58 În ceea ce privește o instituție de credit constituită sub forma unei persoane juridice reglementate de dreptul unui stat membru, precum recurenta, în conformitate cu acest drept, în lipsa unei reglementări a Uniunii în materie, trebuie să se determine organele acestei persoane juridice care sunt abilitate să ia deciziile vizate la punctele 56 și 57 din prezenta hotărâre (Hotărârea Trasta Komerbanka, punctul 58).
- 59 În speță, trebuie să se constate că, ținând seama de mandatul persoanei competente și printre altele de faptul că îi revenea „asumarea tuturor competențelor, funcțiilor și obligațiilor băncii față de toate bunurile, indiferent dacă sunt exercitate de bancă prin adunarea generală sau prin consiliul de administrație ori de către orice altă persoană, inclusiv reprezentarea legală și judiciară a băncii, cu excluderea băncii și a oricărei alte persoane”, consiliul de administrație al recurente nu mai era autorizat să asigure reprezentarea acesteia și nu mai era competent să mandateze un avocat în acest scop.

- 60 În plus, competența consiliului de administrație al recurente de a o reprezenta în justiție și de a mandata un avocat în acest sens nu se poate întemeia pe Hotărârea Trasta Komerbanka.
- 61 Astfel, această hotărâre privește obligația unei instanțe a Uniunii de a nu ține seama de revocarea mandatului conferit reprezentantului unei părți, atunci când această revocare încalcă dreptul acestei părți la o protecție jurisdicțională efectivă. Totuși, o astfel de obligație nu se impune unei instanțe a Uniunii decât în anumite împrejurări specifice.
- 62 Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 60-62 din Hotărârea Trasta Komerbanka, Curtea a considerat că încălcarea dreptului la o cale de atac efectivă al instituției de credit Trasta Komerbanka rezulta din faptul că lichidatorul numit în urma retragerii autorizației și lichidării acestei instituții era în situație de conflict de interese. Aceasta a arătat că lichidatorul, însărcinat să efectueze lichidarea definitivă a instituției menționate, fusese desemnat la propunerea autorității naționale competente, care putea în orice moment să solicite revocarea sa. Ea a apreciat, în consecință, că exista un risc ca acest lichidator să se abțină să pună în discuție, în cadrul unei proceduri jurisdicționale, decizia de retragere a autorizației aceleiași instituții, care fusese adoptată de BCE la propunerea acestei autorități și care determinase lichidarea acesteia. Curtea a dedus de aici, la punctul 78 din această hotărâre, că revocarea de către lichidator a mandatului conferit de fostele organe de conducere ale Trasta Komerbanka avocatului care a introdus o acțiune împotriva acestei decizii încalca dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă al acestei instituții și că, ținând seama de această revocare, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept.
- 63 În speță, mandatul persoanei competente numite de MFSA diferă semnificativ de cel al lichidatorului descris la punctul 72 din Hotărârea Trasta Komerbanka, întrucât acesta din urmă avea ca unic obiectiv recuperarea creanțelor, vânzarea activelor și îndeșularea creditorilor în vederea realizării încetării totale a activității instituției de credit în cauză.
- 64 În plus, recurenta nu a prezentat elemente referitoare la mandatul persoanei competente sau la condițiile în care ea exercită acest mandat care să indice că aceasta era, în drept sau în fapt, în situație de conflict de interese. În special, nu rezultă nicidecum din termenii mandatului menționat, amintiți la punctul 59 din prezenta hotărâre, că persoana competentă nu reprezintă interesele băncii.
- 65 În același mod, împrejurarea că persoana competentă a fost numită de autoritatea națională competentă care a prezentat BCE propunerea de retragere a autorizației nu este suficientă în sine să caracterizeze existența unui conflict de interese.
- 66 În ceea ce privește domeniul de aplicare al hotărârii vizate la punctul 50 din prezenta hotărâre, pe de o parte, este necesar să se arate că aceasta nu o privea pe recurentă, ci altă instituție de credit malteză pentru care MFSA numise o persoană competentă.
- 67 Pe de altă parte, Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) [Curtea de Apel (competență inferioară)] a confirmat în această hotărâre că administratorii unei instituții de credit nu sunt privați de toate puterile lor din cauza numirii unei persoane competente. Aceștia rămân astfel autorizați să solicite, în numele instituției de credit, revocarea unui anumit număr de decizii de supraveghere prudențială adoptate de MFSA ca autoritate competentă națională și în special a deciziei de numire a unei persoane competente.

- 68 Nu rezultă totuși din această hotărâre că, atunci când o persoană competentă a fost desemnată, iar acesteia i-a fost încredințat un mandat de reprezentare printre altele judiciară, administratorii unei instituții de credit rămân competenți să mandateze un avocat care să reprezinte această instituție în procedurile referitoare la deciziile adoptate de BCE sau pentru a contesta decizii ale acesteia.
- 69 În sfârșit, este irelevant că consiliul de administrație al recurente este destinatarul e-mailului în litigiu în măsura în care acesta ar fi fost adoptat de BCE drept răspuns la o solicitare prezentată de avocatul mandatat de acest organ.
- 70 Astfel, deși poate rezulta dintr-o astfel de împrejurare că consiliul de administrație al recurente ar fi avut, în calitate de destinatar al e-mailului în litigiu, calitatea de a introduce în nume propriu o acțiune având ca obiect anularea lui, aceasta nu înseamnă totuși că același consiliu de administrație era, în urma numirii persoanei competente, încă autorizat să ia decizia de a introduce o acțiune în fața unei instanțe a Uniunii în numele recurente, precum și competent să mandateze un avocat în acest sens.
- 71 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, acțiunea în primă instanță trebuie respinsă ca inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 72 În conformitate cu articolul 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat, iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 73 Articolul 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din regulamentul menționat, prevede că partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 74 În speță, întrucât Pilatus Bank a căzut în pretenții, iar BCE a solicitat, atât în fața Curții, cât și în fața Tribunalului, obligarea Pilatus Bank la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acesteia din urmă să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de BCE aferente procedurii în primă instanță și prezentului recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

- 1) Anulează Ordonanța Tribunalului Uniunii Europene din 24 septembrie 2021, Pilatus Bank/BCE (T-139/19, EU:T:2021:623).**
- 2) Respinge acțiunea introdusă în cauza T-139/19 ca inadmisibilă.**
- 3) Obligă Pilatus Bank plc la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături